

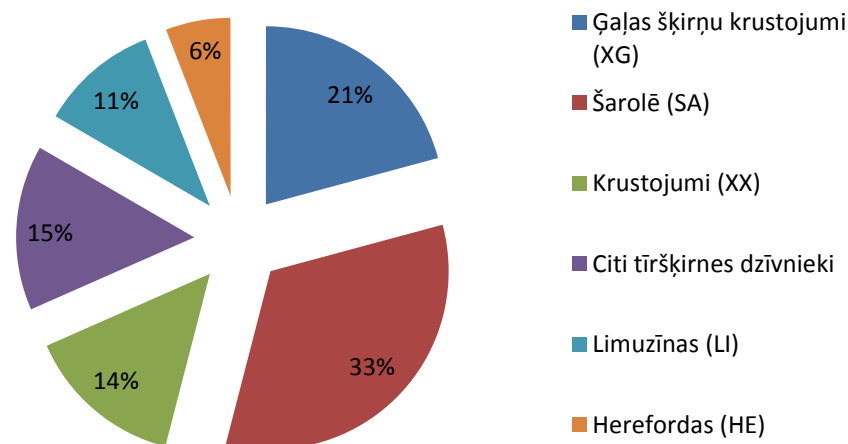
Zīdītājgovju audzēšanas apskats par 2018. gadu

Latvijā 61,3% no visām gaļas liellopu audzētāju saimniecībām ganāmpulka lielums ir 1–5 dzīvnieki, bet lielākais dzīvnieku skaits koncentrējas saimniecībās ar lielumu 30–199 liellopi.

Lauksaimniecības datu centra (LDC) informācija liecina, ka 2018. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, Latvijā vērojama tendence palielināties zīdītājgovju skaitam. 2013. gada sākumā bija reģistrētas 25,4 tūkst. zīdītājgovis, 2017. gada sākumā to skaits sasniedza 41,2 tūkst., bet 2018. gada sākumā jau 51,6 tūkst. Salīdzinot zīdītājgovju skaitu 2018. gadā un 2013. gadā, to skaits ir divkāršojies.

Lielākā daļa jeb 35% no zīdītājgovju kopskaita ir krustojumi (XG un XX) (skat. 1. attēlu). 33% ir Šarolē šķirnes zīdītājgovis, 11% Limuzīnas šķirnes zīdītājgovis, 6% Herefordas šķirnes zīdītājgovis. Savukārt, pārējie 15% ir citi tīršķirnes dzīvnieki (piem., Simentāles, Hailandes u. c.).

1. attēls. Zīdītājgovju sadalījums uz 2019. gada sākumu, %

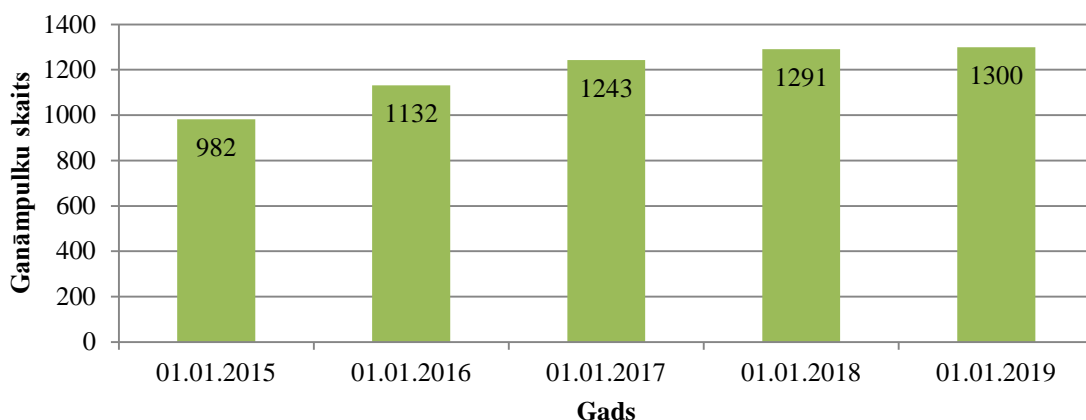


Avots: LDC, 2019

No visa zīdītājgovju skaita Latvijā 28 tūkst. jeb 57% dzīvnieku atrodas ganāmpulkos, kuros, pēc LDC informācijas, 2018. gadā tika veikta zīdītājgovju ganāmpulka pārraudzība. Salīdzinot ar 2017. gadu, 2018. gadā pārraudzībā esošo zīdītājgovju skaits palielinājies par 25%. No tīršķirnes dzīvniekiem pārraudzības ganāmpulkos populārākās ir Šarolē, Herefordas un Limuzīnas šķirnes. Arī Simentāles ieņem savu vietu tieši pienīguma dēļ. Lauksaimniekiem, kuri vēlas iegādāties tīršķirnes dzīvniekus, nākas saskarties ar faktu, ka Latvijā to skaits ir

ierobežots. Apsverot jautājumu par dzīvnieku iegādi, potenciālais pircējs izdara izvēli, ņemot vērā personiskās vēlmes. Tomēr vēlētos mudināt izvērtēt dažus praktiskus momentus, piemēram, ja šķirnes dzīvnieks iegādāts no lielākas populācijas, ir daudz vieglāk veikt ciltsdarbu.

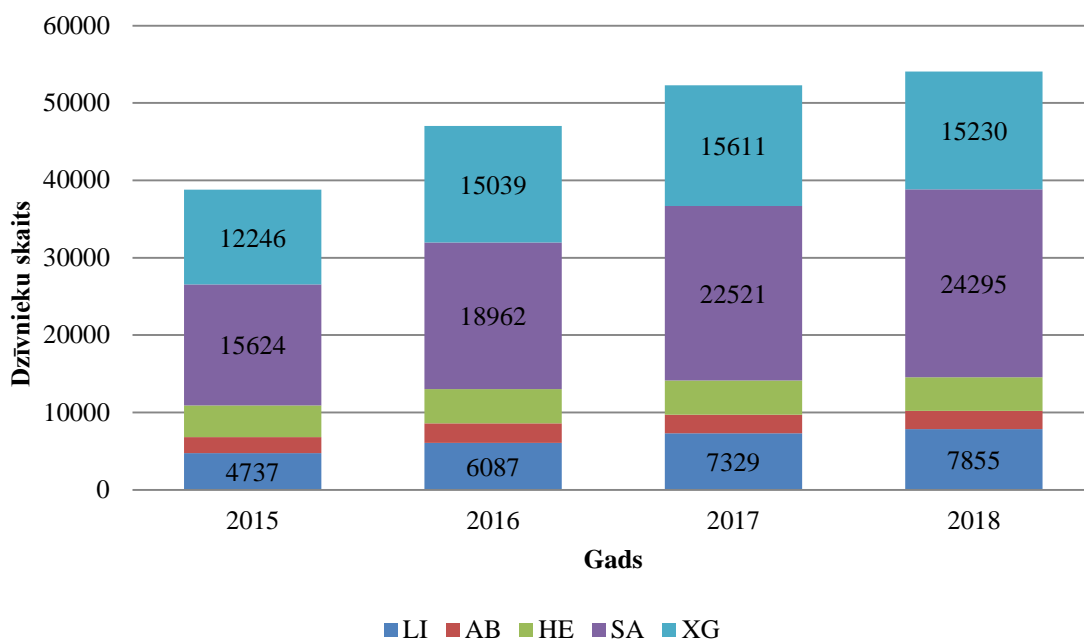
2. attēls. Pārraudzībā esošo ganāmpulku skaita izmaiņas pa gadiem



Avots: LDC, 2019

No 2003. gada Latvijā tiek veikta gaļas šķirņu liellopu audzēšanas saimniecību sertificēšana. Nozarei attīstoties, ar katru gadu palielinās saimniecību skaits, kas ieguvušas šķirnes dzīvnieku audzēšanas statusu. Pārraudzības ganāmpulkos mērķtiecīgi veic labāko dzīvnieku atlasīšanu, tā palielinot tīršķirnes dzīvnieku skaitu (par tīršķirnes dzīvniekiem Latvijā tiek uzskatīti ne tikai 100% tīršķirnes dzīvnieki, bet arī 4. pakāpes krustojuma dzīvnieki ar 93,75% dominējošās šķirnes asinību).

3. attēls. Gaļas šķirņu skaita izmaiņas pārraudzības ganāmpulkos pa gadiem



Avots: LDC, 2019

Zīdītājgovju saimniecībās iegūtos teļus, kas netiek audzēti vaislai, gaļas liellopu audzētāji lielākoties realizē līdz 6–7 mēnešu vecumā ap 300 kg dzīvmasā tālākai nobarošanai uz ārzemēm. Eiropas tirgū pieprasītākie ir teicamas kvalitātes ŠA un LI šķirņu dzīvnieki un to krustojumi. Pieprasījums pēc kvalitatīvas liellopu gaļas ir augsts, tādēļ pēdējo gadu laikā Latvijā vairākas saimniecības nobaro labas kvalitātes teles un realizē tās gaļai, tādējādi gūstot ienākumus par kvalitatīvu kautķermeni.

Gadu no gada palielinās saimniecību skaits, kurās piena šķirņu govīs tiek krustotas ar gaļas šķirņu vaisliniekiem, tā veicot pakāpenisku pāreju no piena lopkopības uz zīdītājgovju ganāmpulka izveidošanu. Piena lopkopības ganāmpulkos vēl joprojām pārrēģistrē piena govīs par zīdītājām, ja saimnieki neredz perspektīvu veikt investīcijas piena lopkopībā vai arī saimniecībās notiek paaudžu maiņa. Laba prakse veidojas saimniecībās, kur paralēli piena lopkopības ganāmpulkam pārdomāti tiek attīstīti zīdītājgovju ganāmpulki.

Tā kā Latvijas lopkopji neizceļas ar skaitliski ievērojamiem zīdītājgovju ganāmpulkiem, svarīgi, lai no katras zīdītājgovs iegūtu pēc iespējas vairāk teļu, tos saglabātu, un izaudzētie dzīvnieki būtu tikai labas un teicamas kvalitātes. Tikai un vienīgi kvalitāte tirgū ir noteicošais kritērijs, kas liek pircējam atkal un atkal atgriezties pie audzētāja.

LAILA PLĪTA,
LLKC Lopkopības nodaļas konsultante